

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет філософії та суспільствознавства

“Затверджено”

на засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М.П. Драгоманова
протокол № 3 від “01” березня 2021 р.
Голова Приймальної комісії

_____ Андрущенко В.П.

“Рекомендовано”

Вченою радою Факультету філософії та
суспільствознавства
протокол № 5 від “23” грудня 2020 р.
Голова Вченої ради

_____ Дробот І.І.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста

спеціальність 014.03 - Середня освіта (Історія)

Київ - 2021

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (СПІВБЕСІДИ)

Програма складена на підставі затвердженої Міністерством освіти і науки України програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти.

В програмі визначені основні питання початкової базової теоретичної та практичної підготовки з історії України як науки і навчальної дисципліни, спрямованої на створення загальнотеоретичної бази (оволодіння загальнофаховим інструментарієм) для успішного вивчення теоретичних, практичних і прикладних навчальних курсів історико-педагогічного циклу, озброєння такими здобутками сучасної історичної та суспільствознавчої науки, які б сприяли професійному становленню, а також самоактуалізації та самореалізації майбутнього фахівця галузі історії та основ філософсько-суспільствознавчого знання.

Програма з вступного фахового випробування зі спеціальності «Історія України» передбачає ознайомлення і вивчення фундаментальних основ історії України в її взаємозв'язку із загальносвітовим цивілізаційним розвитком, оволодіння основними навичками використання набутих знань в практичній діяльності.

Абітурієнти повинні продемонструвати, а комісія оцінити їх наявний рівень **знань про:**

- етапи історії України в контексті світового цивілізаційного процесу;
- основні закономірності розвитку українського суспільства з найдавніших часів до сьогодення;
- діяльність видатних історичних осіб та їх вплив на життя українського суспільства;
- основні зміни історичних локацій соціально-економічних, суспільно-політичних і культурних об'єктів, груп об'єктів, етно-соціальних спільнот тощо;
- визначні події, процеси і явища вітчизняної історії та їх зв'язок із всесвітніми історичними процесами;
- основні історичні терміни і поняття.

Знання абітурієнта мають бути підкріплені **уміннями і навичками:**

- вільно та осмислено використовувати термінологічний апарат історичної науки;
- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність і взаємозв'язок, вказувати дати, періоди найважливіших подій і процесів, встановлювати хронологічну відповідність між явищами, процесами і подіями та періодами й епохами;
- визначати істотні характерні риси, етапи, складові подій, яких і процесів минулого, характеризувати діяльність видатних історичних постатей, давати визначення історичних понять і термінів;
- орієнтуватися в історико-географічних термінах та об'єктах;

- пояснювати та аналізувати історичні факти, групувати їх за певними характерними ознаками, прослідковувати причинно-наслідкові зв'язки.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

(ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>
		<i>на питання теоретичного змісту</i>
10-99 бали	Низький (не задовільно)	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Він не володіє основним категоріальним апаратом дисципліни, демонструє відсутність умінь міркувати, робити висновки.
100-139 балів	Задовільний (задовільно)	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, переважно відтворюють знання на рівні запам'ятовування. Знання з предмету є неповними, він плутається у визначеннях, втрачає логіку та послідовність розкриття питання, не наводить приклади.
140-169 балів	Достатній (добре)	У відповідях допускаються неточності або помилки непринципового характеру, допускає помилки у наведенні прикладів, проте абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, логічно обґрунтовує свої міркування.
170-200 балів	Високий (відмінно)	Абітурієнт дає повну розгорнуту відповідь на питання білету, демонструє вільне володіння понятійним апаратом, повністю розкриває суть поставленого питання, добре орієнтується у міжпредметних зв'язках, наводить приклади.

Тривалість підготовки до усної відповіді на фаховому випробуванні може становити 30 - 40 хвилин.

Максимальна кількість набраних балів при фаховому випробуванні та правильних відповідях на всі завдання – 200.

Абітурієнтам забороняється заходити до аудиторії, в якій проводиться екзамен, після 30 хвилин з початку його проведення. Студентам не дозволяється залишати екзаменаційну аудиторію протягом перших 30 хвилин іспиту, за винятком, якщо вони завершили всі передбачені іспитом процедури і на цій підставі отримали дозвіл екзаменатора.

Студентам забороняється брати до екзаменаційної аудиторії будь-які книжки, зошити, папери, а також портфелі, сумки, інші речі, в яких ці книжки або папери можуть знаходитися.

Будь-який студент, який здійснив:

а) спробу занести ці речі до екзаменаційної кімнати або ж скористатися цими матеріалами під час іспиту

б) спробу отримати безпосередньо чи опосередковано допомогу іншого слухача, або допомогти іншому студентові буде позбавлений права складати іспит. На вимогу екзаменатора студент повинен терміново залишити екзаменаційну аудиторію.

Під час проведення іспиту студентам забороняється спілкуватися одним з одним. Всі питання з'ясовуються через екзаменатора.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБИТУРІЄНТА НА СПІВБЕСІДІ

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: про «рекомендовано до зарахування» або «не рекомендовано до зарахування», з урахуванням співбесіди з мови (української, російської).

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

4.1. ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. Вивчення життя людей на території України за найдавніших часів. Трипільці. Землеробські і скотарські народи доби бронзи на території України. Кіммерійці й таври на території України в давнину. Скіфи і сармати на території України. Античні міста – колонії в Північному Причорномор'ї. Давні слов'яни. Історики про походження українського народу. Легенда про походження Києва.

4.2. ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСІ. Слов'яни під час Великого переселення народів. Розселення племінних союзів східних слов'ян VIII-IX ст. на території України. Сусіди східнослов'янських племен. Етнічні й державотворчі процеси в період утворення Київської Русі. Походження назви Русь. Князювання Аскольда. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії. Княгиня Ольга, її реформи. Прихід Святослава до влади. Похід проти Хозарського каганату. Балканські походи. Суспільний устрій Київської Русі у IX-X ст. Склад та заняття населення. Життя людей у селі. Міста і міське життя.

4.3. КИЇВСЬКА РУСЬ НАПРИКІНЦІ X – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XI ст. Початок правління князя Володимира. Територіальне зростання Київської Русі.

Запровадження християнства як державної релігії. Внутрішня і зовнішня політика Володимира. Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Утвердження Ярослава в Києві. Розбудова Києва. “Руська правда”. Церковне та культурно-освітнє життя. Відносини з іншими державами. Політичний устрій. Основні верстви населення. Феодальні відносини та землеволодіння. Залежність селян і повинності. Розвиток сільського господарства, ремесел, торгівлі. Міста. Гроші. Повсякденне життя різних верств населення. Виникнення та розвиток української мови та писемності. Школи. Усна народна творчість. Архітектура. Малярство. Скульптура. Музична творчість

4.4. КИЇВСЬКА РУСЬ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XI – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIII ст. Становище у державі за часів правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з’їзд князів. Посилення великокнязівської влади за Володимира Мономаха, його внутрішня і зовнішня політика. Правління Мстислава Володимировича. Поява удільних князівств. Політичний і соціально-економічний розвиток Київського і Переяславського князівств середини XII – першої половини XIII ст. Політичний і соціально-економічний розвиток Чернігово-Сіверського князівства середини XII – першої половини XIII ст. “Слово о полку Ігоревім” – історичне джерело і літературна пам’ятка Київської Русі. Політичний і соціально-економічний розвиток Галицького і Волинського князівств. Піднесення Галицького князівства за Володимира та Ярослава Осмомисла. Освіта. Наука. Усна народна творчість. Книжні пам’ятки. Літописання. Архітектура та мистецтво. Київська Русь в історії Європи.

4.5. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА. Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича. Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави. Перший похід монголів на Русь. Вторгнення хана Батия на українські землі. Утворення Золотої Орди. Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича. Коронація Данила. Наступники Данила Романовича. Правління короля Юрія I. Останні галицько-волинські князі. Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави в 40-80-ті рр. XIV ст. Волинь за правління Любарта. Особливості розвитку культури Галицько-Волинської держави. Освіта. Літописання. Архітектура та образотворче мистецтво. Історичне значення Галицько-Волинської держави в розвитку української державності.

4.6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIV ст. – XV ст.). Поширення влади польського короля на Галичину і Великого князівства Литовського на інші українські землі. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського. Кревська унія. Політика Великого князя литовського Вітовта щодо українських земель. Повстання Свидригайла. Відновлення та остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств. Закарпаття під владою Угорщини. Буковина у складі Молдовського князівства. Завоювання Московською державою Чернігово-Сіверських земель. творення Кримського ханату. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі та їх

наслідки. Соціальна структура суспільства. Панівні верстви населення, їхнє повсякденне життя. Князь Костянтин Острозький. Становище духівництва та церковні відносини. Сільське господарство. Становище і повсякденне життя селянства. Зростання міст. Магдебурзьке право. Міське населення та його спосіб життя. Розвиток ремесел та торгівлі. Особливості розвитку культури українських земель в другій половині XIV ст. – XV ст. Освіта. Юрій із Дрогобича. Початок українського книговидання. Швайпольт Фіоль. Літописання. Архітектура й містобудування. Малярство та книжкова мініатюра. Нова доба в історії України: хронологічні рамки, розмаїтість підходів. Становище українських земель у складі різних держав в XVI ст.

4.7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В XVI ст. Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва. Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії. Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа. Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви. Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут козаків. Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591–1596 рр. Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання. Літописання. Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.

4.8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст. Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан. Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков. Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. “Тарасова ніч”. Повстання І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637-1638 рр. Митрополит Петро Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидання. Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.

4.9. ПОЧАТОК НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ ВІЙНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII ст. ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ. Передумови Національно-визвольної війни. Богдан Хмельницький, його сподвижники. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави. Збаразько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Іван Богун. Білоцерківський мирний договір. Заснування козацької держави – Війська Запорізького. Політичний та адміністративно-територіальний устрій Української гетьманської держави. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу. Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога.

Внутрішньо – і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р. Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією. Українсько-московський договір 1654 р. Военні дії в 1654–1655 рр.

4.10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60-80-ті рр. XVII ст. Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Богдана Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656-1657 рр. Богдан Хмельницький – політик та дипломат. Становище в Українській державі після смерті Богдана Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода. Московсько–українська війна 1658-1659 рр. Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я. Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій. Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст. Адміністративно-політичний устрій Слобідської України. Соціальний устрій. Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. І. Сірко. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі. Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Землеволодіння. Сільське господарство, ремесло, промисли, торгівля. Становище церкви.

4.11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. Гетьманщина наприкінці XVII – на початку XVIII ст. “Вічний мир”. Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Правобережна Україна наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання Семена Палія. Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Военно-політичні акції російського царя проти українців. Полтавська битва. Гетьман Іван Мазепа в історії України. Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. Пилип Орлик і його Конституція. Гетьман Іван Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. Павло Полуботок. Відновлення гетьманства. “Рішительні пункти”. Гетьман Данило Апостол, його реформи. Діяльність “Правління гетьманського уряду”. Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.

4.12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. Гетьман Кирило Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П. Румянцева на Лівобережній Україні. Скасування козацького

устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини. Соціально-політичне та економічне становище на Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Зміни у політичному становищі правобережних земель. Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель. Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії. Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Книговидання та розвиток літератури. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис. Повсякденне життя. Розподіл території України між двома імперіями на Східну (Російську) і Західну (Австрійську). Україна в умовах загальноєвропейської кризи аграрно-ремісницької цивілізації. Утвердження індустріального суспільства. Українське національне відродження.

4.13. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. Початок громадівського руху наприкінці 50-х – в 60-ті рр. Заснування та діяльність Київської та інших громад. Журнал “Основа”. В. Антонович. Валуєвський циркуляр. Основні течії суспільно-політичного руху 50– 60-х рр. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство “Просвіта”. Польське повстання 1863–1864 рр. і Україна. Відродження громадівського руху в 70-х – 90-х рр. Стара Київська громада. “Південно-Західний відділ Російського географічного товариства”. “Київський телеграф”. М. Драгоманов. Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях. Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х – 90-ті рр. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті. Радикальний рух у Галичині. “Новоєрівська” політика народовців. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). Іван Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України.

4.14. ДУХОВНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. Особливості розвитку культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Відкриття вищих навчальних закладів. Наука. Наукові товариства і видатні вчені. М. Грушевський - видатний представник української історичної науки. Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Українські підприємці-благодійники. Становлення та консолідація української нації. Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя. Перешкоди на шляху консолідації української нації. Завершення переходу українських земель до індустріального суспільства. Суперечливі процеси модернізації суспільного та повсякденного життя. Піднесення національно-визвольного руху та національної самосвідомості українського народу. Зміни суспільного життя в Україні під час Першої

світової війни і революції. Визвольні змагання українського народу. Перші кроки до радянзації.

4.15. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ ст. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Місце української економіки в економіці імперій. Економічна криза 1900-1903 рр. Утворення монополістичних об'єднань. Вітчизняний та іноземний капітал в економіці українських земель. Стан українського підприємництва. Становище населення. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Доля жінки. Посилення міграції українського селянства. Консолідація української нації. Процес політизації українського суспільства і національно-визвольного руху. Українські й загальноросійські політичні партії. Зв'язки західноукраїнських політичних партій із політичними й культурними колами Наддніпрянської України. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Українська громада у Державній Думі. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на українські землі у складі Російської імперії. Характерні риси розвитку культури на початку ХХ ст. Освіта. Наука. Видатні вчені. Українська преса та видавництва. Здобутки майстрів літератури та мистецтва. Зміни у побуті та звичаях українців. Діяльність національних і спортивно-фізкультурних організацій “Сокол” і “Січ”. Духовні цінності українців. Церковне життя

4.16. УКРАЇНА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ. ПОЧАТОК УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Заснування Головної української ради у Львові. Союз визволення України. Формування легіону Українських Січових Стрільців. Воєнні дії на території України у 1914 р. Захоплення російськими військами Східної Галичини та Північної Буковини. Воєнні дії на території України в 1915-1917 рр. Посилення економічної та політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях. Життя на фронті й у тилу. Життя жінок у роки війни. Початок Української революції. Політичні настрої населення. Утворення Центральної Ради, її склад і політична програма. Початок українізації армії. Політичні партії в боротьбі за вплив на населення. Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Збройний виступ самостійників. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії.

4.17. УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВОТВОРЧИЙ ПРОЦЕС (1917–1920 рр.). III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Війна більшовиків із УЦР. IV Універсал. Руйнація звичайного повсякденного способу життя і настрої населення в умовах загострення політичної боротьби. Розпад армії. Мирний договір у Брест-Литовську. Вступ германо-австрійських військ в Україну. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави і ставлення до неї політичних партій і народу. Анулювання Брестського миру і новий наступ військ РСФФР на Україну. Утворення Директорії. Відновлення УНР. С. Петлюра. Трудовий конгрес. Отаманщина. Більшовицька агресія проти УНР. Військові поразки УНР. Боротьба з денікінцями. Об'єднані українські армії. Психологічний клімат у

суспільстві, знецінення людського життя. Утворення Української Національної Ради у Львові. Проголошення ЗУНР. Є. Петрушевич. Створення УГА. Злука УНР і ЗУНР. Українсько-польська війна. Поглинення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами. Запровадження радянської державності та її характер. Х. Раковський. Червоний терор. Повстанський рух. Н. Махно. Падіння радянської влади у 1919 р. Відновлення більшовицького режиму. Формальне визнання радянською Росією незалежності УСРР. Повернення до політики “воєнного комунізму”. Радянсько-польська війна і Україна. Варшавська угода. Наступ польсько-українських військ. Польський режим і ставлення до нього населення. Подальший хід війни та її підсумки. Припинення боротьби регулярних українських військ. Поразка білогвардійців у Криму. Розгром махновського руху.

4.18. КУЛЬТУРА І ДУХОВНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ 1917–1920 рр. Нові тенденції та чинники розвитку культури в 1917-1920 рр. Суперечливе ставлення населення до культурних цінностей. Подвижництво творців та діячів культури. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Культурні здобутки українських урядів в освітній політиці. Освітня політика більшовиків. Стан науки. Відкриття УАН і університетів. Література, театральне, музичне і хорове мистецтво. Революційна доба і українська церква. Україна в роки загальноєвропейської стабілізації та світової економічної кризи. Неп та його наслідки. Радянська модернізація України. Колективізація, голодомор. Особливості розвитку західноукраїнських земель у складі іноземних держав. Друга світова війна і Україна. Шляхи післявоєнної відбудови.

4.19. УКРАЇНСЬКА РСР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921–1928 рр.). Внутрішнє і міжнародне становище. Державний статус України в 1921-1922 рр. Утворення СРСР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу. Ставлення політичних сил і населення України до її членства в СРСР. Голод 1921-1923 рр. Допомога радянських і зарубіжних організацій голодуючим. Впровадження непу в Україні. Економічне і соціальне життя населення в роки непу. Зміни в становищі жінок. Підсумки непу. Політика влади у царині культури. “Українізація” (коренізація). Ставлення влади та населення до “українізації”. Освіта. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Релігійне життя в Україні. Формування нового укладу повсякденного життя і нової системи цінностей.

4.20. РАДЯНСЬКА МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ (1929-1938 рр.). Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання. Соціалістичне змагання. Результати перших п’ятирічок. Життя і побут радянських людей у місті. Доля радянської жінки. Хлібозаготівельні кризи 1927-1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Зміни у житті, побуті й психології селян. Голодомор 1932-1933 років в Україні. “Закон про п’ять колосків”. “Хлібозаготівлі” та їх суть. Масштаби та наслідки голодомору. Зміни в соціальному складі населення. Формування партійно-бюрократичної номенклатури. Масові репресії та їх жертви. Конституція УРСР 1937 р. Пропагандистський ідеал радянської людини. Зміни у масовій психології та свідомості населення. Становище у

галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники в її розвитку. Література і мистецтво. “Розстріляне відродження”. Політика держави щодо церкви та її наслідки.

4.21. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1921– 1938 рр. Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. Політична ситуація. “Пацифікація”. Розгортання українського національного руху. Прояви культурного життя. Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Татарбунарське повстання. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя. Вхідження Закарпаття до складу Чехословаччини. Економічне і соціальне становище населення. Культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Надання автономії та проголошення незалежності Карпатської України. Приєднання Закарпаття до Угорщини.

4.22. УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939–1945 рр.). ВЕЛИКА ВІТЧИЗНЯНА ВІЙНА (1941–1945 рр.). Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Становище в Україні в 1939 – у першій половині 1941 рр. Початок Великої Вітчизняної війни. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941-1942 рр. Окупація України. Нацистський “новий порядок”. Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН та УПА. Життя населення України в умовах окупації. Концтабори та масове знищення людей. Холокост. Остарбайтери. Життя в евакуації. Життя жінок і дітей. Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Визволення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Становище в західних областях. Завершення Великої Вітчизняної війни. Героїзм українського народу. Ціна перемоги. Освіта, наука, преса в роки війни. Евакуація вузів і наукових установ та їх діяльність у радянському тилу. Література і мистецтво. Внесок діячів науки та культури у перемогу над Німеччиною та її союзниками.

4.23. УКРАЇНА В ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1945 – ПОЧАТОК 50-х рр.). Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та інших міжнародних організаціях. Внутрішньополітичне та економічне становище республіки. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946–1947 рр. Зміни в житті та у побуті населення. Відновлення радянізації західних областей України. Придушення національно-визвольного руху. Життя населення в умовах протистояння радянської влади та ОУН і УПА. Становище церкви. Особливості суспільно-політичного життя. Відбудова і розвиток системи освіти. Наука. Ідеологічні кампанії. Становище творчої інтелігенції. Література і мистецтво. Україна в умовах біполярного світу у 50-ті – першій половині 80-х рр. ХХ ст. Процеси лібералізації суспільства. Зародження дисидентського руху.

Шістдесятники. Період застою: наростання кризових явищ в житті суспільства. Посилення процесів русифікації. Друга хвиля дисидентського руху. Україна в умовах загальносвітових та європейських інтеграційних процесів і розпаду СРСР (1985-1991 рр.). Процеси демократизації українського суспільства за часів “перебудови”. Утворення громадських організацій і рухів. Формування багатопартійної системи. Зростання соціальної активності населення.

Україна в умовах світової глобалізації. Проголошення незалежності. Основні тенденції розвитку держави. Проблеми реформування суспільства, прийняття Конституції України. Політичні, економічні, соціальні процеси на рубежі тисячоліть. Зміни у повсякденному житті.

4.24. УКРАЇНА В УМОВАХ ПОЛІТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА (1953-1964 рр.). Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Входження Кримської області до складу УРСР. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. XX з’їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація політичних в’язнів. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Зміни в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 50-х – першій половині 60-х рр. XX ст. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення у повсякденному житті населення. Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Посилення русифікації. “Відлига” в українській літературі та у мистецтві. “Шістдесятництво” в українській культурі. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості.

4.25. УКРАЇНА У ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (СЕРЕДИНА 60-х – ПОЧАТОК 80-х рр.). Статус Комуністичної партії. Конституція УРСР 1978 р. Суспільна свідомість та моральний стан суспільства. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-ті – на початку 80-х рр. XX ст. Матеріальний рівень життя населення. Зміни в соціальній та у національній структурі населення. Здобутки і проблеми розвитку соціальної сфери. Привілейоване становище партійно-державної номенклатури. Повсякденне життя населення. Освіта. Стан науки: здобутки і проблеми. Розвиток літератури. Формування опозиційних течій і реакція на них влади. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва. Духовне життя і моральні цінності суспільства. Активізація опозиційного руху в другій половині 60-х – на початку 70-х років. Форми діяльності дисидентів.

4.26. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ Й ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985-1991 рр.). Причини та початок “перебудови”, її особливості в Україні. Чорнобильська катастрофа. Ставлення населення до процесів перебудови. Політика “прискорення” та її наслідки в Україні. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху. Гласність та лібералізація. Зрушення у політичному житті України. Пожвавлення громадської активності. Формування багатопартійної системи. Активізація національного руху у другій половині 80-х років. Формування національних громадських організацій і об’єднань. Початок та проблеми релігійного

відродження. Результати виборів до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Україна у загальносоюзних суспільно-політичних процесах у першій половині 1991 року. Спроба державного перевороту в СРСР. ДКНС і українське суспільство. Проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР.

4.27. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ. Початок державотворчих процесів: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Президенти незалежної України. Формування та еволюція партійно-політичної системи. Участь населення у державотворчих процесах. Значення прийняття Конституції України (1996 р.). Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Основні тенденції розвитку економіки в другій половині 90-х років. Пошуки шляхів стабілізації на початку XXI ст. Здійснення аграрної реформи. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Світова економічна криза 2008 – 2010 року в Україні та її соціально-політичні наслідки. Суспільно-політична криза в Україні 2000 – 2001 років та її значення для демократизації українського суспільства. Особливості суспільно-політичного життя в Україні 2010 – 2013 рр. Революція 2004 – 2005 рр.: причини події, наслідки. Особливості подолання наслідків економічної кризи 2008 – 2010 рр. в Україні. Україна в умовах “революції гідності” економіка, суспільно-політична боротьба. Вибори Президента України та нового складу Верховної Ради України у 2014 році та їх наслідки. Вибори до місцевих органів влади 2015 року та їх наслідки. Подолання економічної та суспільно-політичної кризи у післяреволюційний час. Післяреволюційні реформи: поліційна, судова, адміністративна, освітня, медична. Боротьба з корупцією та політика декомунізації. Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці XX – на початку XXI ст. Опір українського суспільства зовнішній агресії (весна 2014 р. – весна 2018 р.).

4.28. ЕТНОСОЦІАЛЬНІ ТА КУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ XX – НА ПОЧАТКУ XXI ст. Демографічні зміни. Соціальна диференціація суспільства. Міжрегіональні та міжнародні міграції. Внесок національних меншин в економічний, політичний і духовний розвиток України. Ціннісні орієнтації населення. Основні чинники та особливості розвитку культури в Україні. Модернізація національної системи освіти. Основні тенденції розвитку науки. Здобутки української літератури і мистецтва. Фізична культура, спорт. Досягнення і проблеми української культури на початку XXI ст. Основні чинники та особливості релігійного життя України в умовах незалежності. Взаємовідносини державної влади та релігійних конфесій. Стан навколишнього середовища та проблеми охорони довкілля. Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Екологічні проблеми початку XXI ст.

4.29. УКРАЇНА В СУЧАСНОМУ СВІТІ. Україна в умовах глобалізації. Участь у миротворчих процесах. Науково-технічний прогрес та економічне співробітництво. Розвиток засобів масової комунікації та інформації. Інтеграція України у світовий інформаційний простір. Україна і міжнародні ринки робочої сили і капіталу. Україна у європейському і світовому гуманітарному і освітньому просторі. Участь України у міжнародних програмах обміну та проектах співробітництва в галузі освіти, науки, культури та гуманітарної взаємодії.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

**Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
Факультет філософії та суспільствознавства
Вступне фахове випробування**

Ступінь: бакалавр

Галузь знань: 01 – Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.03 - Середня освіта (Історія)

На базі ОКР: молодший спеціаліст

Екзаменаційний білет № 7

1. Кіммерійці в Україні.
2. Економічне становище українства в Австро-Угорщині 1900 – 1914 років.
3. Політичне життя в Україні доби відновленої незалежності (1991 – 2019 рр.).

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова

Протокол № від «01» березня 2021 р.

Голова фахової комісії _____ / _____ /
Підпис Прізвище, ім'я, по-батькові

6. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Історія України як галузь наукового знання і навчальна дисципліна.
2. Періодизація та характеристика основних періодів історії України.
3. Палеоліт в Україні (основні етапи етногенезу, особливості побуту та суспільної самоорганізації).
4. Зародження духовного життя в палеоліті та мезоліті. Культура в період неоліту.
5. Мезоліт на території України: основні археологічні культури.
6. Племена Трипільської культури та їх місце в українській.
7. Неолітична революція і населення України.
8. Землеробські і скотарські народи доби бронзи на території України.
9. Кіммерійці в Україні.
10. Скіфи на території України: економіка, суспільний лад, культура.
11. Античні міста-колонії в Північному Причорномор'ї.
12. Боспорське царство: економіка, суспільний і політичний устрій, політична історія.
13. Участь населення України у Великому переселенні народів.
14. Готи, гуни та алани на території України у II – IV століттях н.е.
15. Союзи слов'янських племен у Подніпров'ї VII – початку IX століть.
16. Київська Русь за князювання Діра та Аскольда: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
17. Київська Русь за князювання Олега та Ігоря: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
18. Київська Русь за доби княгині Ольги: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
19. Київська Русь за князювання Святослава Ігоревича: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
20. Київська Русь за князювання Володимира Великого Святославича: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
21. Культурний розвиток дохристиянської Київської Русі.
22. Київська Русь за правління великого князя Ярослава Мудрого: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
23. Соціальний устрій та господарське життя дохристиянської Київської Русі.
24. Соціальний устрій та господарське життя Київської Русі християнської доби.
25. Київська держава за синів Ярослава Мудрого: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
26. Володимир Мономах та його княжіння на Русі: економіка, етносоціальна структура, зовнішня і внутрішня політика.
27. Політична роздробленість Київської Русі: причини, історія, наслідки.
28. Боротьба населення Південної та Південно-Західної Русі проти монголо-татар.
29. Галицько-Волинська держава: економіка, суспільний лад, внутрішня і зовнішня політика.

30. Культурний розвиток дохристиянської Київської Русі.
31. Культурне життя Київської Русі після прийняття християнства.
32. Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського в XIV столітті.
33. Польська експансія на українські землі та опір українського народу їй у XIV столітті.
34. Політичне становище українських земель за правління великого князя Вітовта.
35. Українські землі у складі Угорщини, Османської імперії у XIV – XV століттях.
36. Московсько-литовські війни XV—початку XVI ст.
37. Опір українського народу турецько-кримській агресії наприкінці XV – XVI столітті.
38. Соціальний устрій та господарське життя в Україні в XIV – XV століттях.
39. Люблінська унія та її вплив на життя українського народу.
40. Виникнення українського козацтва і Запорізької Січі.
41. Перші козацькі повстання 90-х років XVI ст.
42. Церква в Україні кінця XVI – першої третини XVII століть. Берестейська унія.
43. Вплив Берестейської церковної унії 1596 р. на українське суспільне та духовне життя.
44. Козацько-селянські рухи 20 – 30-х рр. XVII ст.
45. Передумови та початок Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького.
46. Розгортання національно-визвольної боротьби в Україні 1648 – 1649 рр.
47. Утворення Української козацької держави – Гетьманщини.
48. Воєнно-політичні події в Україні 1650 – 1653 рр.
49. Українсько-московський договір 1654 р. Продовження Національно-визвольної війни в 1654 – 1657 рр.
50. Україна в роки правління гетьмана І. Виговського.
51. Правобережна та Лівобережна Гетьманщини в 60 – 80-х рр. XVII ст.
52. Лівобережна Гетьманщини в останній третині XVII століття.
53. Північна війна в Україні та її наслідки.
54. Поступове обмеження автономії Гетьманщини у XVIII столітті та її ліквідація.
55. Нова Січ та її значення для українського народу.
56. Національно-визвольна і антикріпосницька боротьба в Україні в середині та у другій половині XVIII ст.
57. Поділи Речі Посполитої у XVIII столітті та Україна.
58. Участь Росії у війнах XVIII століття проти Османської імперії. Завоювання Північного Причорномор'я та колонізація цих земель.
59. Основні особливості розвитку української культури XVIII ст.
60. Загальна характеристика становища українських земель наприкінці XVIII – у першій половині XIX століть.

61. Занепад кріпосницьких та зародження буржуазних відносин в Україні першої половини ХІХ століття.
62. Особливості промислового перевороту в Україні другої третини ХІХ століття.
63. Антикріпосницька боротьба трудящих в Україні першої половини та середини ХІХ століття.
64. Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні кінця ХVІІІ – першої половини ХІХ століть.
65. Український визвольний рух на Наддніпрянщині першої половини ХІХ століття.
66. Соціально-економічне становище українських земель у складі Австрійської імперії кінця ХVІІІ – першої половини ХІХ століть.
67. Антифеодальні рухи українства під владою Австрійської монархії кінця ХVІІІ – першої половини ХІХ століть.
68. Українське національне відродження в західноукраїнських землях наприкінці ХVІІІ – у першій половині ХІХ століть.
69. Революція 1848 – 1849 років в Австрійській імперії та український національно-визвольний рух.
70. Культурне життя на західноукраїнських землях в першій половині ХІХ ст. Діяльність «Руської трійці».
71. Українська культура на території Подніпров'я в першій половині ХІХ століття: основні напрямки розвитку.
72. Місце та роль Т. Шевченка в розвитку української культури та національної свідомості.
73. Кримська війна та її наслідки для України.
74. Скасування кріпацтва в Наддніпрянській Україні та земельна реформа 1861 – 1881 років.
75. Реформи державного і місцевого управління в Наддніпрянській Україні 1860-х – 1870-х років.
76. Економічний розвиток Наддніпрянської України другої половини ХІХ століття.
77. Особливості індустріалізації українських земель у складі Австро-Угорщини другої половини ХІХ століття.
78. Національно-визвольний рух в Наддніпрянській Україні другої половини ХІХ століття.
79. Формування українських політичних партій на Галичині і Буковині та їх боротьба за інтереси українства в другій половині ХІХ століття.
80. Розвиток сільського господарства в Україні другої половини ХІХ століття.
81. Індустріалізація в Наддніпрянській Україні другої половини ХІХ століття.
82. Революційне народництво в Україні другої половини ХІХ століття.
83. Піднесення національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у другій половині ХІХ століття.
84. Революційні рухи в Наддніпрянській Україні другої половини ХІХ століття.

85. Український національно-визвольний рух в Наддніпрянській Україні другої половини ХІХ століття.
86. Польський визвольний рух в Україні другої половини ХІХ століття та його вплив на українство.
87. Українська культура в другій половині ХІХ століття.
88. Українська культура і духовне життя на початку ХХ століття в Австрійській Україні.
89. Вплив індустріалізації на українську культуру та освіту другої половини ХІХ – початку ХХ ст.
90. Економічна криза 1900 – 1903 років та українське суспільство.
91. Загальноросійський визвольний рух в Наддніпрянській Україні 1900 – 1904 років.
92. Розвиток українського національного руху в Наддніпрянській Україні 1900 – 1904 років.
93. Економічне становище українства в Австро-Угорщині 1900 – 1914 років.
94. Україна в умовах революції 1905 – 1907 рр.: економіка, соціальні відносини, політична боротьба.
95. Наддніпрянська Україна 1907 – 1914 років: економіка, соціальні відносини, політичне життя.
96. Наростання національного руху в західноукраїнських землях 1900 – 1914 років.
97. Національна політика самодержавства в Україні 1900 – 1917 рр.
98. Вплив промислової індустріалізації на українську культуру початку ХХ століття.
99. Україна на початковому етапі Першої світової війни (серпень – грудень 1914 року).
100. Російській окупаційний режим у Галичині і Буковині. 1914 р. – початок 1917 р.
101. Воєнні дії на території України у 1915 – 1916 роках.
102. Визвольні рухи в Україні доби Першої світової війни.
103. Вплив Першої світової війни на економіку і етносоціальну структуру українського суспільства.
104. Причини, характер і рушійні сили Української революції 1917 – 1918 років.
105. Розвиток Української революції протягом березня – червня 1917 р.
106. Наростання політичної боротьби в Україні у липні - жовтні 1917 р.
107. Проголошення УНР та боротьба за владу в Україні протягом листопада – середини грудня 1917 року.
108. Боротьба Директорії УНР з радянської Росією за владу над Україною протягом першої половини 1919 року.
109. Інтервенція Антанти в Україну та її наслідки.
110. Війна радянської Росії з УНР та проголошення незалежності України.
111. Український Брестський мир та відновлення влади УЦР в Україні.
112. Західноукраїнська Народна Республіка та її доля.
113. Українська Держава П. Скоропадського.

114. Боротьба Української Директорії та Радянської Росії за владу в Україні наприкінці 1918 р. – червні 1919 р.
115. Воєнно-політичні події в Україні від червня 1919 року до квітня 1920 року.
116. Більшовицько-польська війна 1920 року і Україна.
117. Розгром військ Врангеля на півдні України у 1920 р.
118. Завершення громадянської війни в Україні (осінь 1920 року – грудень 1921 року).
119. Культурний розвиток України в період національно-визвольних змагань (1917–1921 рр.).
120. Радянська Україна доби нової економічної політики.
121. Сталінська індустріалізація України та її етносоціальні та політичні наслідки(1928 – 1938 рр.).
122. Суцільна колективізація в Україні та її соціально-політичні наслідки.
123. Голодомори в Радянській Україні.
124. Громадсько-політичне життя в УСРР кінця 1920-х – 1930-ті роки.
125. Українські землі в складі Польщі між двома світовими війнами: економіка етносоціальна структура і політичне життя.
126. Українські землі в складі Румунії між світовими війнами економіка етносоціальна структура і політичне життя.
127. Закарпаття у складі Чехословаччини економіка етносоціальна структура і політичне життя
128. економіка етносоціальна структура і політичне життя
129. Становище української культури в 1920–1930-х рр. «Розстріляне відродження».
130. Україна на початку Другої світової війни (вересень 1939 р. – червень 1941 р.)
131. Радянсько-німецькі договори 1939 р. і західноукраїнські землі.
132. Захоплення України військами Німеччини та її союзників.
133. Встановлення фашистського окупаційного режиму в Україні та його еволюція (червень 1941 р. – 1944 р.).
134. Рух Опору в Україні (червень 1941 р. – 1944 р.).
135. Вигнання військ Фашистського блоку та окупаційної адміністрації з України (1943 – 1944 рр.).
136. Становище української культури в роки Другої світової війни.
137. Україна в період повоєнної відбудови (1945 – 1953 рр.).
138. Радянізація західних областей України після Другої світової війни.
139. Воєнно-політична боротьба в Західній Україні після Другої світової війни.
140. Культурне та духовне життя в Україні в роки повоєнної відбудови (друга половина 1940-х – початок 1950-х рр.)
141. Україна в першій половині 1950-х років.
142. Економіка України 1953 – 1964 років.
143. Суспільно-політичне життя і політична боротьба в Україні 1953 – 1964 років.
144. Культура і духовне життя в Україні 1953 – 1964 років.

145. Зародження дисидентського руху в Україні другої половини 1950-х – першої половини 1960-х років.
146. Реформування української економіки у другій половині 1950-х – на початку 1960-х років.
147. Політико-ідеологічна криза радянської системи в Україні (1965 – 1985 рр.).
148. Життєвий рівень і культура українства 1965 – 1985 років.
149. Особливості економічного життя українського суспільства в 1965 – 1985 роках.
150. Опозиційний рух в Україні 1965 – 1972 рр.
151. Опозиційний рух в Україні 1972 – 1985 років.
152. Реформи М. Горбачова на Україні та їх соціально-економічні наслідки.
153. Піднесення визвольного руху в Україні доби здійснення політики «перебудови».
154. Економіка України у 1985 – 1991 роках.
155. Культура та духовне життя в Україні в середині 1960-х – на початку 1980-х рр.
156. Відновлення незалежності України і розпад СРСР.
157. Економіка України доби відновленої незалежності (1991 – 2019 рр.).
158. Етносоціальні зміни в Україні доби відновленої незалежності (1991 – 2019 рр.).
159. Політичне життя в Україні доби відновленої незалежності (1991 – 2019 рр.).
160. Зовнішня політика урядів України на початковому етапі відновленої незалежності (1991 – 2004 рр.).
161. Культурне життя в Україні доби відновленої незалежності (1991 – 2019 рр.).
162. Релігійне життя України в умовах незалежності та його особливості.
163. Світова економічна криза 2008 – 2010 року в Україні та її соціально-політичні наслідки.
164. Суспільно-політична криза в Україні 2000 – 2001 років та її значення для демократизації українського суспільства.
165. Революція 2004 року та її наслідки для українського народу.
166. Зовнішня політика урядів України у 2005 – 2013 рр.
167. Україна в умовах «революції гідності»: економіка, суспільно-політична боротьба.
168. Вибори Президента України і нового складу Верховної Ради України 2014 року та вибори до місцевих органів влади 2015 року, їх наслідки.
169. Протистояння українського суспільства зовнішній агресії Росії (весна 2014 р. – весна 2019 р.).
170. Україна і прискорення євроінтеграційних процесів після «революції гідності»: досягнення і проблеми.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О.Д. Історія України [Текст] : підруч. / О. Д. Бойко. - 6-те вид.,

стер. - Київ : ВЦ "Академія", 2016. - 717 с.

2. Брама Європи. Історія України від Скіфських воєн до незалежності [Текст] / С. Плохій. - 2-ге вид. - Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2018. - 493 с.

3. Гісем О.В. Історія України. Довідник + тести. Повний повторювальний курс, підготовка до ЗНО. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016. – 588 с.

4. Голець В. В. Новітня політична історія України (1985 – 2011) : підруч. / В. В. Голець, М. М. Коропатник. – Чернігів : РВВ ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2013. – 127 с.

5. Залізник Л. Л. Стародавня історія України / Л. Л. Залізник. – К. : Темпора, 2012. – 541 с. : іл.

6. Земерова Т. Ю. Історія України. Основні події історії України. Політичний, економічний і культурний розвиток. Хронологічна таблиця : посіб. / Т. Ю. Земерова, І. М. Скирда. – Х. : Співак В. Л. : Весна, 2014. – 511 с. : табл.

7. Історія України в особах: ХІХ століття : нариси про видат. діячів суспільно-політ. життя, яскравих представників науки, культури й мистецтва / В. С. Шандра (кер.) та ін. – К. : Україна, 2015. – 367 с. : іл., портр.

8. Історія України: комплексний довідник / Воропаєва В.В., Губіна С.Л., Земерова Т.Ю., Коніщева С.Є. – 3-тє вид., доп. та перероб. – Харків: Весна, 2011. – 488 с.

9. Історія України : курс лекцій / [В. М. Щербатюк, О. В. Кузьминець, Є. С. Дурнов та ін.] ; за ред. В. М. Щербатюка. – К. : Фенікс, 2014. – 376 с.

10. Історія України : навч. посіб. / [Р. І. Філіппенко, Н. М. Савченко, С. М. Куделко та ін.] ; за ред. С. М. Смоленського. – К. : Алерта, 2013. – 349 с. : іл.

11. Історія України : хрестоматія / Упоряд. В. М. Литвин ; відп. ред. В. А. Смолій. – К. : Наукова думка, 2013. – 1054 с.

12. Історія України [Текст] : довідник для підготовки до ЗНО / Н. М. Сорочинська, О. О. Мартинюк. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2018. - 608 с.

13. Кульчицький С.В. Історія України. Довідник для абітурієнтів та школярів / С.В. Кульчицький, Ю.А. Мицик, В.С. Власов. – К.: Літера-ЛТД, 2017. – 544 с.

14. Литвин В. М. Історія України : підруч. / В. М. Литвин. – 7-е допов. вид. – К. : Наукова думка, 2012. – 855 с.

15. Мицик Ю. А. Історія України : навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан. – К : Кліо, 2015. – 677 с. : іл.

16. Мицик Ю. А. Історія України : навч. посіб. для використ. у загальноосвіт. навч. закл. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К. : Києво-Могилянська академія, 2010. – 595 с.

17. Палій О. А. Історія України / О. А. Палій. – Вид. 2-ге, допов. – К. : К. І. С., 2015. – 594 с. : іл., табл.

18. Панчук І. Історія України: Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання / І. Панчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2014. – 464 с.

19. Скирда І.М., Земерова Т.Ю. Історія України. Практичний довідник. — 2-е вид., доп. та перероб. — Харків: ФОП Співак Т.К., 2010. — 420 с.